

Magyarország Alkotmánybírósága
részére
A Budapest Környéki Törvényszék útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: IV/ 0 0 2 6 5 - 0 / 2023		
Érkezett: 2023 FEBR 0 3.		
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☒ @	☐ EGYÉB:
Példány:	Melléklet:	Kezelőiroda:
1	5	lu

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, dr. Csőgör Péter

1. sz. mellékleteként csatolt meghatalmazással

igazolt jogi képviselőm – a Karsai Dániel Ügyvédi Iroda
képv.: dr. Karsai Dániel András) – útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény
(továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz

indítványt terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-ában biztosított hatáskörében eljárva a Kúria Pfv.IV.20.158/2022. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, tekintettel arra, hogy sértik az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését (véleménynyilvánítás szabadsága) és XXVIII. cikk (1) bekezdését (tisztességes eljáráshoz való jog), és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

I.

Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, a felülvizsgálati eljárásban hozott Pfv.IV.20.158/2022/5. számú ítélete ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

b) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Kúria Pfv.IV.20.158/2022/5. számú ítéletét 2022. november 14. napján kézbesítették az Indítványozó részére, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében biztosított 60 napos határidő megtartásra került.

c) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Indítványozó személyes érintettségét igazolja, hogy a jelen alkotmányjogi panasz indítványban támadott eljárásban, mint I. r. alperes vett részt.

d) *Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés*

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Abtv. 29. §-ában foglalt két feltétel vagylagos. Indítványozó álláspontja szerint bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét veti fel, s ezáltal az Alkotmánybíróság részéről érdemi vizsgálatot igényel, hogy az indítvány által kifogásolt ítélet, amely megállapította a felperesek személyhez fűződő jogának sérelmét annak folytán, hogy az Indítványozó levélben továbbküldte feljelentését a hatóságon kívüli személyeknek, összhangban áll-e az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseivel, amennyiben a feljelentés tárgya, hogy állami támogatásokat olyan módon használták fel bűncselekmények elkövetésével, hogy az nem a céljának megfelelően, hatékonyan és a közérdeknek megfelelően történt, és jelentős vagyoni kárt okozott az államnak, tehát közügyeket érintett. Emellett a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség adódik az a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető indokolási kötelezettség megsértéséből is, vagyis **abból, hogy a sérelmezett ítélet ténybeli és jogi megalapozottságát alkotmányjogi szempontból az indokolás egyáltalán nem demonstrálja.**

II.

Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

IX. cikk (1) Mindenkinnek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Tények

1. Indítványozó a [REDACTED] Klub versenyzője, 2019. április 11-én a Budapesti IX. kerületi Ügyészség Gazdasági Bűnügyek Részlegénél feljelentést tett (2. sz. melléklet) a Magyar [REDACTED] Szövetség vonatkozásában, amelynek elnöke [REDACTED], elnöki tanácsadója [REDACTED]. A feljelentés szerint a Magyar [REDACTED] Szövetség 2016. és 2017. évekre a Magyar Államtól az Emberi Erőforrások Minisztériumán és a Magyar Olimpiai Bizottságon keresztül közel egymilliárd forint támogatási összeget kapott különböző támogatási programokhoz. A feljelentés tartalmazza, hogy megalapozott a gyanú arra vonatkozóan, [REDACTED] és társai a rájuk bízott pénzeszközöket és a Magyar [REDACTED] Szövetség részére nyújtott állami támogatásokat olyan módon használták fel, hogy azok nem a céljuknak megfelelően, hatékonyan és a közérdek figyelembe vételével hasznosultak. Ezen összegek jelentős része különböző számlázási manőverekkel, különböző cégeken keresztül [REDACTED] visszakérültek, amit ezt követően a saját céljaira fordítottak. [REDACTED] és az elnökség tagjai a Magyar [REDACTED]

Szövetség vagyonának felelős kezelői voltak, az ebből folyó kötelességüknek megszegésével a Magyar [REDACTED] Szövetségnek összességében több százmillió forint tényleges vagyoni hátrányt okoztak úgy, hogy a bűncselekmények elkövetésében az elnökség többi tagjával megállapodtak. A feljelentés szerint megalapozott a gyanú továbbá arra, hogy [REDACTED] és társai a [REDACTED] Kft.-n és más, általuk jegyzett gazdasági társaságokon keresztül [REDACTED] a „strómanjuk”, illetve az általa jegyzett gazdasági társaságok, a [REDACTED] Kft., a [REDACTED] Kft. segítségével rendszeresen bűncselekményekből származó pénzeket mozgattak át abból a célból, hogy annak eredetét elleplezzék.

2. A feljelentés a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Bűnügyi Igazgatóságához került 60300/1502/2019. bü. számon, majd egyesítésre került a [REDACTED] a, a [REDACTED] által tett feljelentés nyomán indult 60300/659/2019. bü. számon folyamatban lévő eljáráshoz. Indítványozó két hónappal később egy következő (részben kiegészített) feljelentést küldött a BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés elleni Főosztályához, amely határozott 01000/3600/2019. bü. számon a feljelentésnek a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Bűnügyi Igazgatóságához történő áttételéről, majd a folyamatban lévő ügyek egyesítésre kerültek. Két évvel ezután a nyomozási cselekmények végrehajtásának biztosítása érdekében a NAV Közép-dunántúli Bűnügyi Igazgatósága került kijelölésre. Az eljárás jelenleg 65007/109/2021. bü. számon van folyamatban pénzmosás, költségvetési csalás és más bűncselekmények gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen.

3. A feljelentésről a [REDACTED] is tudósított [REDACTED] [REDACTED] címmel. A Magyar [REDACTED] Szövetség elnöke a tagszerkezeti vezetők részére egy „Tagszerkezeti Tájékoztató” című levelet küldött, melyben arról tájékoztatta a címzetteket, hogy az elnököt és az elnökséget nem a [REDACTED] jelentették fel, hanem dr. Csögör Péter (Indítványozó). A feljelentés az elnökön és az alelnökön, az elnökség tagjain, az elnöki tanácsadón és könyvvizsgálón kívül a szövetségtől független személyeket, magánszemélyeket és 28 céget érint.

4. Indítványozó a „Tagszerkezeti tájékoztató” levélre történő reakcióját a feljelentést kísérő e-maillal együtt 2019. április 13-án elküldte 177 e-mail címre – válaszként ugyanannak a [REDACTED] körnek, amelynek a felperesek érdekkörébe tartozó M[REDACTED]SZ az eredeti „Tagszerkezeti Tájékoztató” című levelet küldte. E válaszlevél tartalmazza, hogy „elvileg” minden tagszervezet kapott egy tájékoztató levelet az M[REDACTED]SZ elnökségétől. „Mivel többen jelezték, hogy hozzájuk nem jutott el, lent megtaláljátok”. Az e-mail a feljelentés lényegét foglalja össze, miszerint: „A probléma legfőbb okaként pedig elnökünket és tanácsadóját kell megnevezni, akik az elnökség tagjaival karöltve módszeresen áramoltatják ki a sportágba beinjektált állami támogatások jelentős részét, miközben a kis versenyeket és az amatőrök versenyzését egyre jobban ellehetetlenítik [...] megalapozott a gyanú arra vonatkozóan, hogy [REDACTED] és társai a rájuk bízott pénzeszközöket és az M[REDACTED]SZ részére nyújtott állami támogatásokat olyan módon használták fel, hogy az nem a céljának megfelelően, hatékonyan és a közérdeknek megfelelően hasznosult. Ezen összegek jelentős része különböző számlázási manőverekkel, különböző cégeken keresztül ([REDACTED] [REDACTED] issszakerült, amit ezt követően a saját céljaikra fordítottak”. „A felsoroltak összességében alkalmasak a Büntető törvénykönyv szerinti bünszervezetben elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés;

bűnszervezetben elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó gazdasági csalás; bűnszervezetben elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás; számvitel rendjének megsértése, jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntettek megállapítására. Ezen kívül üzletszerűen elkövetett pénzmosás büntette miatt is feljelentést tettem, mert megalapozott a gyanú, hogy az M SZ vezetése egy strómanjukon és annak cégein keresztül [...] rendszeresen bűncselekményekből származó pénzeket mozgattak át abból a célból, hogy annak eredetét eltitkolják, illetve elleplezzék”.

5. Indítványozó a feljelentésnek az összefoglalását a saját Facebook oldalán is közzétette. A „Tagszervezeti Tájékoztató” levélre adott válasz teljes terjedelemben bárki számára elérhetővé vált, a feljelentés azonban csak a válaszlevélben (egy szűk körnek) került megküldésre. A

(továbbiakban együttesen: felperesek) kereseti kérelmet terjesztettek elő, amelyben kérték annak megállapítását, hogy Indítványozó megsértette a felperesek jóhírnevét a 2019. április 13-án 17 óra 56 perckor e-mail útján többszáz e-mail címre megküldött, 2019. április 13. napján kelt, „Válasz: Tagszervezeti Tájékoztató” tárgyú, és a Facebookon 2019. április 13-án 18 óra 04 perckor közzétett bejegyzésével és a feljelentés híresztelésével. A kereseti kérelem szerint Indítványozó azt a látszatot keltette, hogy a felperesek bűncselekmények elkövetésében vettek részt fiktív számlázások révén. A mint strómanok működtek közre rendszeresen bűncselekményekből származó pénzek átmozgatásában.

6. A felperesek

keresete a Klub (II. r. alperes) vonatkozásában annak megállapítását kérte, hogy azzal valószínűsítette meg a jóhírnevsértést, azt a hamis látszatot keltette, hogy feljelentés megtételére került sor 2019. április 11. napján. A felperesi tudomás szerint ugyanis nem a 2019. április 11. napi feljelentés alapján került sor a büntetőeljárás elrendelésére, hanem a későbbi, a BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés elleni Főosztályához tett feljelentés alapján. Kérték továbbá, hogy a bíróság a jövőre nézve tiltsa el az alpereseket a felperesekre nézve jóhírnevsértést tartalmazó jogszértő nyilatkozatok megtételétől, különösen bűncselekmény elkövetésével összefüggésben.

7. A felperesek kérték az Indítványozónak arra kötelezését, hogy azok részére, akiknek a „Válasz: Tagszervezeti Tájékoztató” e-mail megküldésre került, közvetlenül e-mail útján, illetve Facebookon egy közleményt tegyen közzé az alábbiakkal: „a Válasz: a tagszervezeti tájékoztató”

elnevezésű levelemben és annak mellékletét jelentő feljelentésben valótlanul állítottam, sugalltam büntetőbíróági ítélet hiányában, hogy a

bűncselekmény elkövetésében részt vett, különös tekintettel arra, hogy ezen társaságoknak valójában soha semmilyen üzleti kapcsolata nem volt a Magyar Szövetséggel, így a kétes számlázási manőverekben való részvételére is tévesen utaltam”. Kérték továbbá a felperesek, hogy felperesenként egymillió forint sérelemdíj megfizetésére egyetemlegesen kötelezze a bíróság az alpereseket, a közzétételt követő naptól, azaz 2019. április 14-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatok megfizetésével együtt.

8. Indítványozó a kereset elutasítását kérte, mivel álláspontja szerint a feljelentés tartalmának nyilvánosságra hozatala nem valósított meg jogsértést, hiszen hűen közölte annak a szövegét a szervezet tagszervezeteivel. A Facebook bejegyzés pedig nem tartalmazta a gazdasági társaságok neveit, valamint a köremail sem. Hivatkozott arra is, hogy a feljelentéshez a köremailben nem fűzött sértő megjegyzést, nem változtatott semmin, így jogsértő nem lehet egy feljelentés szövege. Az kifejezés módjában nem feleslegesen bántó, sértő, vagy lealacsonyító, önmagában egy büntető vagy szabálysértési eljárás kezdeményezése nem valósít meg személyiségi jogsértést, és nem szolgálhat kártérítési felelősség megállapításának alapjául, még akkor sem, ha az eljárás nem vezet a feljelentett személy elmarasztására. A felperesi cégekről nem fogalmaznak meg álláspontokat és nem indokolatlanul sértők, bántók, illetve megalázók a felperesekre nézve.

9. A Budapest Környéki Törvényszék 22.P. 20.325/2019/48. számú 2021. június 2. napján kelt ítéletében (3. sz. melléklet) a felperesek keresetét részben megalapozottnak találta, és megállapította, hogy az I. rendű alperes (Indítványozó) azzal, hogy 2019. április 13-án 17 óra 56 perckor email útján több száz e-mail címre megküldte a „Válasz: Tagszervezeti Tájékoztató” tárgyú levele mellékleteként a Magyar Szövetség vonatkozásában 2019. április 11-én kelt feljelentését, megsértette a felperesek jóhírnevét. Kötelezte Indítványozót a bíróság, hogy fizessen meg a felperesek részére 15 napon belül 350.000 forint sérelemdíjat felperesenként, valamint ennek 2019. április 14-től a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő összegű késedelmi kamatát, a jövőre nézve pedig elültotta attól, hogy a felperesekre nézve jóhírnévsértést tartalmazó jogsértő nyilatkozatot tegyen. Kötelezte továbbá arra is, hogy azok részére, akiknek a „Válasz: Tagszervezeti Tájékoztató” e-maillal megküldésre került a feljelentés, közvetlenül e-mail útján tegyen közzé, hasonlóan a jogsértően közzétett bejegyzéshez egy közleményt a következőképpen: „A válasz: tagszervezeti tájékoztató elnevezésű levelem mellékletét jelentő feljelentésben valótlanul állítottam, büntetőbíróági ítélet hiányában, hogy a

bűncselekmény

elkövetésében részt vett, különös tekintettel arra, hogy ezen társaságoknak valójában üzleti kapcsolata nem volt a Magyar ██████████ Szövetséggel. Így a kétes számlázási manőverekben való részvételre tévesen utaltam”.

10. Az elsőfokú ítélet indoklásában a bíróság megállapította, hogy az I. rendű alperes (Indítványozó) „nem visszaélésszerűen gyakorolta a feljelentési jogát, a feljelentése tudatosan valótlan tényállítást nem tartalmazott. A feljelentés megtétele tehát önmagában személyiségi jogsértést nem valósított meg” (7. o.). Ebből azt a következtetést vonta le a bíróság, hogy a II. rendű alperessel (██████████ Klub) szembeni kereseti kérelem megalapozatlan. Továbbá a bíróság azt is megállapította, hogy Indítványozó többszáz e-mail címre megküldte a feljelentés lényegét tartalmazó köremailt, a „Tagszervezeti tájékoztató”-ra adott válaszával és a feljelentéssel. A köremail és a Facebook bejegyzés a felperesi gazdasági társaságok neveit nem tartalmazza, ezekből önmagában nem beazonosíthatók azok a gazdasági társaságok, amelyek az alperesi állítás szerint számlázási manőverekkel közreműködtek abban, hogy ██████████ kerüljenek vissza a támogatások. Az elsőfokú ítélet szerint Indítványozó a feljelentés tényét, és annak általa állított okát írja le, foglalja össze. A bíróság álláspontja az, hogy a köremailból és a Facebook-bejegyzésből önmagában a felperesek személye nem azonosítható be. Ezeknek a közzétételével az Indítványozó az elsőfokú bíróság szerint sem valósított meg jóhírnév sértést.

11. Az elsőfokú ítélet azonban kiemelte, hogy Indítványozó a „Tagszervezeti Tájékoztató” válaszához mellékelte a feljelentést is, e tekintetben bíróság egyetértett azon alperesi hivatkozással, hogy a feljelentés tartalmának nyilvánosságra hozatala a nyomozó hatóságon kívüli címzettek körében megvalósít személyiségi jogsértést, mivel a megalapozott gyanú meglétét állítja konkrét bűncselekménytípusok megjelölésére vonatkozóan, holott annak eldöntése, hogy ez valóban fennáll-e, kizárólag a hatóságok jogköre. A nyomozati eljárás nem fejeződött be, a feljelentés tárgyában jogerős büntetőítélet nem áll rendelkezésre. „Mindaddig pedig személyiségi jogsértés nélkül bűncselekmény elkövetését állítani nem lehet”. Azaz az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Ptk. 3:1. § (1)-(3) bekezdések szerint a feljelentés megismertetése annak címzettjén kívül másokkal alkalmas magatartás a felperesek jóhírnevének megsértésére.

12. A bíróság az alperesek által indítványozott tanúk meghallgatását nem tartotta indokoltnak, mert a pernek nem volt tárgya a magyar ██████████ sport helyzetének a feltárása. Az iratbeszerzési indítványt is szükségtelennek találta, mert a személyiségi jogi pernek nem tárgya annak eldöntése, hogy a feljelentésben foglaltak megvalósultak-e, illetőleg bűncselekmények elkövetése megállapítható-e.

13. Az elsőfokú ítélet ellen Indítványozó fellebbezést (4. sz. melléklet) terjesztett elő. Elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte, másodlagos kérelme a sérelemdíj mellőzésére irányult. Harmadlagosan az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezésének megváltoztatását kérte arra figyelemmel, hogy a felperesek az I. rendű alperessel (Indítványozó) szemben csak kisebb részben lettek pernyertesek, a II. rendű alperessel szemben pervesztességük 100%-os, ezért az elsőfokú bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányát tévesen értékelte 50 - 50%-osnak. Indítványozó az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírálatára tartott igényt oly módon, hogy a megállapított tényállásból az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vonjon le a másodfokú bíróság, mivel feljelentéssel senkinek a jóhírnévét nem lehet megsérteni a kialakult bírói gyakorlat szerint. Kiemelte, hogy a feljelentés nem tartalmazott lealacsonyító, szükségtelenül bántó kifejezéseket. Sérelmezte Indítványozó az ítélet jogsértéstől való eltiltásra vonatkozó rendelkezését is, mivel általánosságban ilyen tilalom nem állítható fel. Az elégtételadás körében közzétenni rendelt közlemény jogsértő, mert Indítványozó azt, hogy bármely felperes bűncselekmény elkövetésében vett részt, nem állította. Pontatlan az ítélet 3. oldalának utolsó

harmadában található azon megállapítás, hogy a feljelentés hová került, az azonban bizonyított, hogy az eljárás jelenleg is folyamatban van. Észrevételezte, hogy a feljelentéssel érintett cégek közül nem mindegyik indított eljárást. Hangsúlyozta, hogy bűncselekmény elkövetését nem állította az Indítványozó, a feljelentésben a bűncselekmény gyanújára utalt, a feljelentés nem a felperesekkel szemben került előterjesztésre, hanem azok cégjegyzésre jogosult vezetőjével szemben. A feljelentésben bűncselekménnyel összefüggésben csak a X. és az XV. rendű felperest nevezte meg, e két cég vonatkozásában az Indítványozó megalapozott gyanút fogalmazott meg, amelynek alapját az A/4-es számú mellékletként benyújtott bankszámlakivonatok képezték.

14. Emellett Indítványozó sérelmezte a bizonyítási indítvány elutasítását, figyelemmel arra, hogy személyiségi jogi perben az alperesre háruló bizonyítási kötelezettség miatt a bíróság jogszerűen nem zárhatja el őt a bizonyítástól. A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték, és azt, hogy a másodfokú bíróság az alpereseket marasztalja a perköltségben a csatolt megbízási szerződések alapján.

15. A Fővárosi Ítéltábla a 1.Pf.20.618/2021/11. számú, 2021. november 25. napján kelt ítéletében (5. sz. melléklet) a fellebbezést alaposnak találta, az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését megváltoztatta, és a keresetet az I. rendű alperes vonatkozásában is elutasította. A Pp. 370. § (1) bekezdés szerinti korlátra tekintettel a másodfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének az Indítványozóra vonatkozó rendelkezése az anyagi jogi jogszabályoknak megfelel-e, szükséges-e az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból eltérő jogi következtetést levonni. A másodfokú bíróság ítéletének indoklásában kifejtette, hogy abból, hogy a feljelentésben foglalt tényállítások nem tekinthetők a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésébe ütközőnek, a másodfokú bíróság megítélése szerint logikailag csak az a következtetés vonható le, hogy a feljelentés tartalmának a címzetten kívül álló más személyekkel történő megismertetése sem eredményezheti jóhírnév megsértését még abban az esetben sem, ha abban a felperesek neve szerepelt, azonosíthatóvá vált. A tényállítások jóhírnévsértő jellegét ugyanis nem a közlés címzettjének személye vagy száma határozza meg. A jóhírnév megsértését valamely magatartás, tevékenység – amennyiben az nem valótlan tény állítása, híresztelése vagy valós tény hamis színben történő feltüntetéseként nem értelmezhető – nem eredményezheti. Az a körülmény, hogy az Indítványozó azon vélekedését, alapos gyanúját, hogy a felpereseket felhasználva a feljelentett természetes személyek bűncselekmény elkövetésében vehettek részt, másokkal megosztotta, nem jelenti azt, hogy a felperesekről valótlan tény állított vagy híresztelt, esetleg valós tény hamis színben tüntetett fel. Ez csak abban az esetben valósult volna meg, ha az Indítványozó olyan látszatot kelt, mintha az erre feljogosított hatóság állapította volna meg a feljelentésben kifogásolt közlések valóságát. Ennek hiányában a felperesek alappal nem sérelmezhetik jóhírnevük megsértését amiatt, hogy a nevüket is tartalmazó feljelentést az Indítványozó a Magyar

■ Szövetség tagjainak is megküldte.

16. Az Ítéltábla rögzítette azt is, hogy nem a címzettek számának van jelentősége, hanem annak, hogy arról a felperesek magatartásával összefüggésben csak a feljelentéssel érintett szervezet tagjai szereztek tudomást, akik nem tekinthetők kívülálló, illetéktelen személyeknek. A feljelentés ugyanis témája volt az M■SZ elnöksége által hasonló címzetti körnek korábban megküldött levélnek is, illetve a szélesebb körben annak tényéről beszámoló sajtómegjelenéseknek, továbbá magában a feljelentésben foglaltak is, ha csak közvetetten, de érintették az arról tudomást szerzőket. Azzal, hogy az Indítványozó a feljelentés tényéről, az abban foglaltakról a valóságnak megfelelően tájékoztatta az M■SZ általa ismert tagságát, személyiségi jogsértést nem követett el.

17. A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték annak hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a perköltség összegének mérséklését. Megsértett jogszabályként a Ptk. 2:42. § (1) bekezdését, a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdéseit, a Pp. 80. §-át és a Pp. 261. §-át jelölték meg.

18. A Kúria Pfv.IV.20.158/2022/5. számú, 2022. október 19. napján kelt, és 2022. november 14. napján kézbesített ítéletével (6. sz. *melléklet*) a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését – az eljárási költség viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletének az eljárási költségre vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatta, és a felpereseket a II. rendű alperes részére egyetemlegesen 500.000 (ötszázezer) forint eljárási költség megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az Indítványozó azzal sértette meg a felperesek jóhírnevét, hogy a feljelentés megküldésével valótlánul híresztelte, hogy a felperesek bűncselekmények elkövetésében vettek részt.

A Kúria rövid indokolásában csak azt rögzítette, hogy a hatósághoz címzett nyilatkozatot – az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében biztosított ártatlanság védelme miatt – törvényi felhatalmazás nélkül a hatóságon kívül más személy nem ismerheti meg, ez biztosítja a gyanúsított személyiségi jogainak a védelmét. A perbeli esetben ugyanis a jogsértést nem a sajtójogi felelősség szabályai szerint kell megítélni. „A feljelentőnek az a cselekménye, hogy a feljelentését, amelyben különböző bűncselekmények elkövetését állítja a feljelentett terhére, oly módon hozza nyilvánosságra, hogy azt levélben megküldi nagy számú címzett részére, sérti a feljelentett jóhírnevét, függetlenül attól, hogy a feljelentéssel önmagában nem sért személyiségi jogot”. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte meg, hogy a jogerős ítélet a Ptk. 2:45. § (2) bekezdését megsértve mellőzte az I. rendű alperes terhére a felperesek keresetében megjelölt jogsértés megállapítását és jogkövetkezményei alkalmazását.

Jogi érvelés

Véleménynyilvánítási szabadság - Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés

○ *Az Alkotmánybíróság releváns gyakorlata*

19. Az Alkotmánybíróság már több döntésében foglalkozott a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányjogi tartalmával, különös tekintettel – egyebek mellett – a közügyek vitájában megfogalmazott megszólalásokra, valamint e megszólalások kapcsán a jogalkotóra és a jogalkalmazókra irányadó alkotmányos mércékre a tényállítások és értékítéletek megkülönböztetéséhez. A szólás- és sajtószabadság elméleti igazolásai kapcsán az alapjogot átfogóan elemző 7/2014. (III. 7.) AB határozat rámutatott, hogy ezek „hagyományosan két nagy csoportba rendezhetők. Az instrumentálisnak nevezhető igazolások közül kiemelést érdemelnek azok, amelyek az igazság keresését, illetve a demokratikus közvélemény szolgálatát helyezik a középpontba, míg a konstitutívnek nevezhető igazolás az egyéni önkifejezésre, az egyéni autonómiára fókuszál.” (Indokolás [9]). Mivel „a közügyek lehető legszabadabb vitatásához fűződő alapvető érdek egyértelmű találkozási pontja az elméleteknek” (Indokolás [13]), az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint **annak a kérdésnek van döntő jelentősége a szólásszabadság személyiségvédelmi határainak meghatározásakor, hogy a megszólalás közügyek vitájában megfogalmazott álláspontnak tekinthető-e vagy sem.** Az

Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az Alaptörvény hatálybalépését követően a szólás- és sajtószabadság értelmezése során mennyiben támaszkodhat a korábban kialakított igazolásokra és érvekre, és arra a következtetésre jutott, hogy „az Alaptörvény megerősítette az alkotmánybíróági gyakorlatban kialakult azt az értelmezést, mely szerint a szólás- és sajtószabadság kettős igazolással bír, azaz az egyéni önkifejezés, illetve a politikai közösség demokratikus működése szempontjából egyaránt kulcsfontosságú. Az Alaptörvényben megerősített kettős igazolás pedig azt jelenti, hogy a véleményszabadságnak az alapjogok körében elfoglalt kitüntetett helyére vonatkozó értelmezés is változatlanul érvényes” (Indokolás [23]).

20. Az Alkotmánybíróság ezért megerősítette azt a 30/1992. (V. 26.) AB határozat óta következetesen érvényesített elvi tételt, amely szerint a véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett szerepe van az alkotmányos alapjogok között, mivel az többféle szabadságjog, az ún. kommunikációs jogok „anyajoga”. „A kommunikációs alapjogok tekintetében különösen jelentős körülményként jött számításba, hogy az egyéni önkifejezésen túl ez a jogegyüttes teszi lehetővé az egyén megalapozott részvételét a társadalmi és politikai folyamatokban” (7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [15]).

21. A 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a demokratikus közvélemény azt kívánja meg, hogy a társadalom valamennyi polgára szabadon fejthesse ki gondolatait, és ezzel a közvélemény alakítójává válhasson. Annak ellenére, hogy a közéleti véleménynyilvánítás fókuszában maguk a közügyek – nem pedig a közszereplők – állnak, a közügyek alakítóinak személyiségét érintő megnyilvánulások túlnyomó része szükségszerűen és elkerülhetetlenül a politikai véleménynyilvánítás védelmi körébe tartozik. A közügyek vitatásának kiemelkedő alkotmányos jelentősége ezért azzal jár, hogy a közéleti szereplők személyiségének védelmében a szólás- és sajtószabadság szűkebb körű korlátozása felel csak meg az Alaptörvényből levezethető követelményeknek. E követelmények a büntetőjogi felelősségre vonáson túl a polgári jogi jogkövetkezmények tekintetében is irányadók. **A kártérítések – sérelemdíjak – alkalmazásának szélesre tárt lehetősége szintén komoly visszatartó erőt jelenthet a közvitában való részvételtől** (Indokolás [25]–[27]).

22. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadsága kiterjed egyrészt az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra, függetlenül attól, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. Másrészt a szólásszabadságnak részei a tényállást tartalmazó megnyilvánulások is, mert valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, továbbá tényközlések nélkül a véleményformálás ellehetetlenülne (5/2015. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [27]).

23. Alkotmánybíróság kifejezetten támaszkodik az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára: „[a]z Alkotmánybíróság itt emlékeztet arra, hogy az alapjogok érvényesülésének minimális mércéjeként fogadja el a nemzetközi jogvédelmi mechanizmusok által biztosított jogvédelmi szintet (61/2011. (VII. 13.) AB határozat, 22/2013. AB határozat, Indokolás [16]). Az EJEB gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy a nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönteni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat, és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges

értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Ezt követően hasonló szempontok alapján abban szükséges dönteni, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e. A véleményszabadság gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e. A közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. A közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében pedig bizonyos fokú túlzást, provokációt is magukban foglalhatnak. Éppen ez adja ugyanis a plurális és sokszínű demokratikus berendezkedésű társadalmak alapját. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel, a korábbi alkotmánybírósági gyakorlathoz képest hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a véleményszabadság határa mások emberi méltóságából fakadó becsület és jó hírnév védelme. Vagyis a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása. Az értékítéletekkel szemben a tényállítások mindig olyan konkrétumokat tartalmaznak, amelyek valósága bizonyítás útján igazolható, ellenőrizhető. Így a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, **ha a híresztelő nem tudott a hamisságról és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el.**

24. Az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozata szerint a tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetén is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása **körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét.**

25. Az Alkotmánybíróság 3516/2021. (XII. 13.) számú határozatában megállapította, hogy gyakorlata ezidáig hiányos az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti jóhírnév védelme, illetve a büntetőeljárás megindításának egyes elemeivel/szakaszaival összefüggésben azok kapcsolatának feltárására vonatkozó vizsgálatát illetően. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti jóhírnév védelme alapvetően az érintett személy társadalmi megítélését hátrányosan befolyásoló jogsértésekkel szemben nyújt védelmet. A büntetőeljárás érdemi döntései közül a felmentő ítélet alkalmas lehet arra, hogy az eljárás alá vont személyről kialakított társadalmi képet pozitív irányban (részben vagy egészben) befolyásolja, az érintett jóhírnevét visszaállítsa. Míg a büntetőeljárást lezáró érdemi döntések közül az érintett személyt elmarasztaló büntetőítélet hat(hat) leginkább negatív irányban az adott személy társadalmi megítélésére. Ugyanakkor ezek mellett már a büntetőeljárás megindulásakor önmagában a feljelentés megtétele, illetve a vádemelés megtörténte is alkalmas lehet arra, hogy befolyásolja az érintett személy szűkebb vagy tágabb környezetében az eljárás alá vont személy negatív megítélését. Ennek ellenére önmagában nem minden feljelentés vagy vádemelés eredményez személyiségi jogsérelmet, még akkor sem, ha már annak megtétele (megtörténte), hátrányos befolyással van az eljárás alá vont személy szűkebb vagy tágabb közösségi megítélésére.

26. Az ártatlanság védelméhez való jog a tisztességes eljáráshoz való jogra mint „anyajogra” visszavezethető, azzal logikai kapcsolatban álló, az Alaptörvényben nevesített alapjog. Tartalmát

tekintve „[a]z ártatlanság véelme az Alkotmánybíróság értelmezésében elsősorban azt szolgálja, hogy a büntető felelősség elbírálása során a döntésre jogosított elfogulatlan, pártatlan hozzáállást tanúsítson, továbbá a döntésre megalapozott bizonyítással, a prejudikáció tilalmának sérelme nélkül kerüljön sor. Ez egyben azt is garantálja, hogy az eljárás alá vont személy a felelősség megállapításával járó hátrányos jogkövetkezményeket ne szenvedje el a felelősségének megállapítása nélkül” (3243/2014. (X. 3.) AB határozat, Indokolás [19]–[20]; legutóbb idézi: 3020/2020. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [35]).

27. Az EJEB gyakorlata szerint alapvető különbséget kell tenni az arra vonatkozó kijelentés között, hogy valakit pusztán bűncselekmény elkövetésével gyanúsítanak, és aközött, hogy jogerős ítélet hiányában az egyén elkövette a szóban forgó bűncselekményt. (Ismoilov and Others v. Russia, 2008, § 166; Nešták v. Slovakia, 2007, § 89). Ez utóbbi sérti az ártatlanság véelmét, míg az előbbi a Bíróság által vizsgált különböző helyzetekben kifogásolhatatlannak tekintették (Garycki v. Poland, 2007, § 67).

○ *Fenti elvek alkalmazása jelen ügyre*

28. A bíróságnak hivatalból kötelessége az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatni. Ez következik az Alaptörvény 28. cikkéből, amely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Amennyiben egy ügyben felmerül valamelyik alapjog érintettsége, a bíróságnak saját jogértelmezését a jog alkotmányos tartalmával összhangban kell kialakítania. Ezt a követelményt a 3/2015. (II. 2.) AB határozatában az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes. A véleménynyilvánítás szabadságához és a jóhírnév védelméhez fűződő joggal kapcsolatos ügyekben minden alkalommal felmerül az említett alapjogok érintettsége, ebből következően pedig megkerülhetetlen, hogy a bíróság a döntés során az Alkotmánybíróság e jogokkal kapcsolatos, az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése szerinti jogértelmezését figyelembe vegye.³

29. **A Kúria jelen indítvánnyal kifogásolt ítéletének kialakítása során az ügy alapjogi érintettségére nem volt tekintettel.** Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Ezzel összefüggésben a 3/2015. (II. 2.) AB határozat elvi állással mondta ki, hogy bár az alapjog-korlátozásnak ezen tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókat is köti. E cikkből ugyanis (az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel) "a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgásteret keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák" (Indokolás [21]). Az Alkotmánybíróság a bíróságok ebbéli feladatára nézve több

³ Petrik Ferenc: *Személyiségi jogok*, Polgári jog I-IV. - új Ptk. - Kommentár a gyakorlat számára (Szerk.: Petrik Ferenc), HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2020

határozatában (7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]; 3192/2017. (VII. 21.) AB határozat Indokolás [36]) kifejtette, hogy ez nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak a döntéseiket közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk, csupán azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra.

30. A Kúria teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, hogy az előtte fekvő ügyben a közügyek vitatását érintő kérdéssel kell foglalkoznia, a véleménynyilvánításhoz való jog szempontjából is mérlegelnie kell a jogkorlátozást, és annak dermesztő hatását. A fent bemutatott joggyakorlat alapján ugyanis annak döntő jelentősége van a szólásszabadság személyiségvédelmi határainak meghatározásakor, hogy a megszólalás közügyek vitájában megfogalmazott álláspontnak tekinthető-e vagy sem. Az EJEB és erre tekintettel az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint is, ennek megítéléséhez elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat, és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. A Kúria ezen aspektusait az ügynek egyáltalán nem vizsgálta.

31. Jelen ügyben a sérelmezett feljelentésben Indítványozó azzal kapcsolatban fogalmazta meg bűncselekmények elkövetésére vonatkozó gyanúját, hogy a Magyar █████ Szövetség a részére nyújtott állami támogatásokat olyan módon használták fel, hogy az nem a céljának megfelelően, hatékonyan és a közérdeknek megfelelően hasznosult. Az Alaptörvény 39. cikke értelmében az állami támogatás – mint az állam kiadása – közpénz és a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok.

32. Az Indítványozó által a feljelentés e-mailben történő elküldése emellett azért is a közügyek vitájában megfogalmazott álláspontnak tekinthető, mivel arra tekintettel történt, hogy a feljelentés tényéről a sajtó széles körben tudósított, és büntetőeljárás is indult, mellyel kapcsolatban jelentős a közérdeklődés. Indítványozó nem keltett olyan látszatot, mintha az erre feljogosított hatóság állapította volna meg a feljelentésben kifogásolt közlések valóságát, hiszen magát a feljelentés szövegét továbbította, és kifejezetten a gyanú kifejezést használta. Vizsgálva a közlés médiumának típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat, és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét, megállapítható, hogy helyesen rögzítette azt a másodfokú bíróság, hogy csak a feljelentéssel érintett szervezet tagjai szereztek tudomást, akik nem tekinthetők kívülálló, illetéktelen személyeknek. A feljelentés ugyanis témája volt az MSZ elnöksége által hasonló címzetti körnek korábban megküldött „Tagszervezeti Tájékoztató” című levélnek is, illetve a szélesebb körben annak tényéről beszámoló sajtómegjelenéseknek, továbbá magában a feljelentésben foglaltak is, ha csak közvetetten, de érintették az arról tudomást szerzőket.

33. Megállapítható tehát, hogy a Kúria döntése ellentétes azon elvekkel, miszerint a demokratikus közvélemény azt kívánja meg, hogy a társadalom valamennyi polgára szabadon fejthesse ki gondolatait, és ezzel a közvélemény alakítójává válhasson.

34. Indítványozó álláspontja emellett az is, hogy a Kúria döntésének elvi tartalmaként meghatározott iránymutatás sem alkalmazható esetében. A döntés elvi tartalmaként ugyanis az került megállapításra, hogy a feljelentőnek az a cselekménye, hogy a feljelentését, amelyben

különböző **bűncselekmények elkövetését állítja a feljelentett terhére**, oly módon hozza nyilvánosságra, hogy azt levélben megküldi nagy számú címzett részére, attól függetlenül sérti a **feljelentett jóhírnevét**, hogy a feljelentéssel önmagában nem sért személyiségi jogot. Az elvi tartalom és a Kúria ítéletének tartalma közötti összeütközést az adja, hogy Indítványozó nem állította bűncselekmény elkövetését (gyanút állított) a felperesek által, a **feljelentettek és a felperesek személye nem azonosítható**. A szóban forgó feljelentés pontosan tartalmazza a feljelentettek felsorolását (a Magyar ██████████ Szövetség (a továbbiakban: M ████████ SZ) elnöke, ██████████ és társai ██████████ elnöki tanácsadó, valamint ██████████

██████████ elnökségi tagok)), akik nem azonosak a felperes jogi személyekkel. A Kúria pedig elvi tartalomként azt állapította meg, hogy a **feljelentett** jóhírnevét sértheti a feljelentés tartalmának levélben történő megküldése. A felperesek nem természetes személyek, és bár jóhírnév védelméhez való joga a jogi személyeknek is lehet, ha nem ellenük tettek feljelentést, azok jóhírnevének a védelmére tekintettel még kevésbé korlátozható az Indítványozó szólásszabadsága a közügyek megvitatása terén.

35. A fentiekre tekintettel a Kúria döntése alaptörvény-ellenes, mivel megállapítható, hogy a feljelentés, mint közlés a közérdekű vitában kifejtett közléseknek járó magasabb szintű oltalmat kell, hogy élvezzen, melyre tekintettel hivatalból kötelessége lett volna az Alaptörvényben biztosított jogok – az Indítványozó véleménynyilvánítási szabadságának – alkotmányos tartalmát érvényre juttatni.

36. Miután a közlés közérdekű vitához való kötődése megállapításra került, az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében azt kell megvizsgálni, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e, ugyanis a véleményszabadság gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e.

37. Az az állítás, hogy fennáll a bűncselekmény megalapozott gyanúja, véleménynek tekinthető, tekintettel az Alkotmánybíróság 3485/2022. (XII. 20.) számú határozatára. Ezen döntésében az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy a gyanú kifejezés használata egyértelművé teszi, hogy elítélés még nem történt, tehát a bűncselekmény elkövetése még nem bizonyított. A feljelentés kétségtelenül tartalmaz tényállításokat is, arra vonatkozóan azonban nem tesz tényállítást, hogy a felperesek bűncselekményt követtek el, sőt arra sem, hogy azokban részt vettek volna. Az Indítványozó egyes feljelentésben tett tényállításai képezik alapját azon véleményének, hogy megalapozott a gyanú. A felperesek a bűncselekmény gyanújával kapcsolatos állításokat, azaz Indítványozó véleményét, és nem a tényállításokat sérelmezték. Az, hogy a felperesek bűncselekmények elkövetésének gyanújával hozhatók kapcsolatba ilyen formában véleménynyilvánításnak minősülnek. Ezen vélemény igazságtartalma a polgári eljárás keretei között nem ellenőrizhető. A 13/2014. (IV. 18.) AB határozat szerint az adott közlés akkor minősül véleménynek, ha azzal kapcsolatban az ún. igazolhatósági-bizonyíthatósági teszt nem végezhető el. Az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető, és nem igazolható. A tény a való világ része, annak valamely objektív – az emberi tudattól független – mozzanata, a múltban létezett vagy a jelenben létező, érzékelhető jelenség, állapot, esemény, történés vagy cselekvés. A vélemény ezzel szemben szubjektív kategória, amely tényre vonatkozó állásfoglalás, következtetés. A tény valósága bizonyítható ezzel szemben egy adott véleménnyel lehet azonosulni vagy attól elhatárolódni, de ahhoz a valóság kritériuma nem kapcsolható. Az ún. bizonyíthatósági teszt alapján az a közlés, amelynek valósága vagy valótlansága bizonyítható, tényállítás; amelynek valóságtartalma nem bizonyítható, vélemény. Indítványozónak a feljelentésben kifejtett azon

álláspontja, hogy a bűncselekmény megalapozott gyanúja megállapítható, bár tényeken alapszik, csak vélemény, mely – mivel egy közügyet érintő kérdést tárgyal – a szabad véleménynyilvánítás körébe tartozik.

38. Ebben a körben Indítványozó hangsúlyozza azt is, hogy t. Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az ártatlanság védelme elsősorban a büntetőeljárás keretein belül alkalmazandó alapvető jog. Mindebből az is következik, hogy polgári jogi értelemben alkotmányosan csak nagyon szűk körben, különösen kirívó esetekben lehet ezt a jogot személyiségi jogi jogsértés jogalapjává tenni, főként közügyek megvitatása során. Az Indítványozó esete nyilvánvalóan nem ilyen – egy már korábban nyilvánosságra került feljelentésről közölt további információkat korrekt és higgadt stílusban és tartalommal.

39. Megjegyzendő ugyanakkor az is, hogy még abban az esetben is, ha a gyanú léte tényállításként lenne értékelendő, mivel Indítványozó állításai közügyeket érintenek, amennyiben valónak bizonyult tények korlátlanul megilleti a védelem, míg amennyiben hamis tények, a védelem azért illeti meg, mivel nem tudott azok hamisságáról, és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el. Ezért hangsúlyosak az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozatában kifejtettek, miszerint még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetén is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét.

40. Összességében tehát megállapítható, hogy a Kúria az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, ezért a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes. A felperesek esetében a Kúria által hivatkozott ártatlanság védelméhez való jog nem lehet alapja az Indítványozó véleménynyilvánítási szabadságának korlátozására, különös tekintettel arra, hogy az EJEB gyakorlata értelmében azon állítások, melyek csupán a bűncselekmény elkövetésének gyanúját állítják, az ártatlanság védelmének elvét nem sérthetik.

Tisztességes eljáráshoz való jog – Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés

○ Az Alkotmánybíróság releváns gyakorlata

41. Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. A „tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [45]–[53]; 3099/2021. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [32]} „Az ítélezés minőségét meghatározó követelmények egy részét közvetlenül az Alaptörvényben szabályozott, a tisztességes eljáráshoz való jog nevesített részjogosítványának is tekinthető intézményi és eljárási garanciák jelentik {így a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság kívánalma, a tárgyalás igazságossága, nyilvánossága és az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye, lásd: 22/2014. (VII. 15.) AB

határozat, Indokolás [49]}. A végső soron szintén a tisztességes eljáráshoz való jogra, mint »anyajogra« visszavezethető, azzal logikai kapcsolatban álló jogosultságok egy másik csoportja önálló alapjogként került megfogalmazásra az Alaptörvényben [pl. az ártatlanság véelme, a védelemhez való jog, lásd: Alaptörvény XXVIII. cikk (2)–(3) bekezdései]. Vannak továbbá a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető, az Alaptörvényben nem nevesített, de az Alkotmánybíróság által elismert részjogosítványok is [pl. a fegyveregyenlőség követelménye, lásd: 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49], az indokolt bírói döntéshez való jog, lásd: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]–[34]}. E jogosítványokat az eljárási törvények több esetben külön szabályokkal megerősítik és részletszabályokkal kibontják.” {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [48]}

42. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) számú határozatában rögzítette, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az indokolt bírói döntéshez való jogot is. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből így levezetett indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az alkotmánybírósági következetes gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből azonban nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie, és nem minden egyes részletre {legutóbb pl. 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.

43. Az Alkotmánybíróság az indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát az EJEB gyakorlatára tekintettel határozta meg. Az Alkotmánybíróság kifejezetten rögzítette, hogy az általa nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint az Emberi Jogok Európai Bírósága által meghatározott jogvédelem szintje. Ennek feltétele, hogy az Alaptörvény ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés, jellemzően az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE). Mivel az EJEE 6. cikk 1. bekezdésének első mondata és az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése lényegileg azonosan határozza meg tisztességes eljárás követelményét, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogvédelem szintje nem lehet alacsonyabb az EJEB gyakorlata alapján megállapítható mértéknél {legutóbb pl. 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [65] – [66], 15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [42], 30/2015. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [35]}. Az EJEB álláspontja szerint – az Alkotmánybíróság kifejtett elveivel egyezően – a bírói döntés indokolásának a releváns kérdésekre kell kiterjednie úgy, hogy az érthető legyen azok számára, akik ennek alapján gyakorolhatják jogorvoslati jogukat. Az EJEB gyakorlata megköveteli azt is, hogy az indokolás ne legyen automatikus és sablonos (*Moreira Ferreira kontra Portugália* (2. sz.) [GC], (1986/12), 84. pont). Az EJEB következetes gyakorlata szerint az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség követelményét. (*Tatishvili kontra Oroszország*, 1509/02.; *Grádinar kontra Moldova*, 7170/02.; *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, 40358/05)

44. Az EJEB több döntésében is kimondta, hogy a döntéssel szemben feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossggal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot. Tehát nem felel meg az Egyezmény 6. Cikkében

foglalt elvárásnak, ha a felülbírálati bírói fórum az alsóbb fokú bíróságnak az ügy lényegi kérdései tekintetében kifejtett érveit további vizsgálat és a vizsgálat indokainak előadása nélkül hagyja helyben. (*Helle v. Finnország*, 20772/92.; *Karakasis v. Görögország*, 38194/97.; *Boldea v. Románia*, 19997/02.; *Tacquet v. Belgium*, 926/05.; *Vojtechová v. Szlovákia*, 59102/08.)

○ *Fenti elvek alkalmazása jelen ügyre*

45. Abból következően, hogy a Kúria az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, megállapítható, hogy az ítélet indokolása is hiányos, a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti. A döntéssel szemben feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot. A Kúria döntése esetében, ha volt is vizsgálat, annak nyomait az ítélet indokolásában nem lehet fellelni. Ahogy azt fentebb már hivatkoztuk, a döntés elvi tartalma is ellentmondásban áll az ítélet rendelkező részével, a jogi összefüggések bemutatására nem került sor.

46. Az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség követelményét. Jelen ügyben mindazon lépéseket, és szempontokat, melyeknek vizsgálatát a fenti bekezdésekben az Alaptörvény IX. Cikkével összefüggésben bemutattunk, érinteni kellett volna a döntés indokolásában. Ezeknek a hiánya megfelelően alátámasztja azt, hogy sérült Indítványozó indokolt bírói döntéshez való joga.

III.

Egyéb nyilatkozatok és melléletek

○ Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Indítványozó nem kezdeményezte az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését, ugyanakkor Indítványozó kéri a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvényt sértő jogerős ítélet végrehajtását felfüggeszteni szíveskedjék tekintettel arra, hogy a sérelemdíj megfizetése jelentős és visszafordíthatatlan anyagi károkat okoz. A végrehajtás felfüggesztésének ezért az Abtv. 61. §-ban meghatározott feltételei fennállnak. Az Indítványozóval szemben kiszabott, dermesztő hatású joghátványok a sérelmezett ítéletek megsemmisítése esetén sem lesznek teljes mértékben orvosolhatók.

○ Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Az Ügyrend 56. §-ban foglalt rendelkezésekre figyelemmel az Indítványozó nyilatkozik, hogy személyes adatai közléséhez, és a nyilvánosságra hozatalhoz kifejezetten **hozzájárul**.

○ Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)

1. sz. melléklet: Ügyvédi meghatalmazás
2. sz. melléklet: Feljelentés
3. sz. melléklet: Budapest Környéki Törvényszék 22.P. 20.325/2019/48. számú ítélete
4. sz. melléklet: Fellebbezés

5. sz. melléklet: Fővárosi Ítéltábla a 1.Pf.20.618/2021/11. számú ítélete
6. sz. melléklet: Kúria Pfv.IV.20.158/2022/5. számú ítélete

Kelt: Budapest, 2022. január 13.

Indítványozó képviselőjében:

dr. Karsai Dániel András
Karsai Dániel Ügyvédi Iroda